

D.

I. Frankrig.

a) Keiserligt Decret angaaende Exclusion af Elever i Lyceerne, dat. fra Hofvedquarteren Schönbrunn den 1 Jul. 1809.

Napoleon, de Franskes Keiser, Konge af Italien og Rhinforbundets Beskytter:

Efter Forestilling fra Vor Minister for det Indre og efter Overlæg med Vort Statsraad have forordnet og forordne, som følger:

§. I.

Almindelige Bestemmelser angaaende Exclusion af Lyceernes Elever.

Art. 1. Aarsagerne til en Eleves Exclusion af Lyceet ere haardnakket og vedvarende Ulydighed mod Lærere og Foresatte, Trudser og og virkelige Forgribelser paa dem, Foretagender mod gode

Sæder og Retskaffenhed, jævnlig Insubordination, Medelevernes Opfordring til Ulydighed.

§. II. .

Om Maaden, hvorpaa Bestemmelserne i nærværende Decrets 1ste Art. anvendes paa Eleverne.

2. Forældrene til de Elever, som efter foregaaende Advarsel om at forandre deres Opførsel ei forbedre sig, underrettes derom af Provisorerne og anmodes om at udtage dem, for at unddrage dem Exclusionens Følger; denne kan ikke fordres, uden naar Forældrene ikke have agtet paa den til dem giorte Anmodning, og ikke forinden en Maaned efter at disse ere blevene underrettede om Nødvendigheden af at udtage deres Børn af Lyceerne.

3. En Eleves Exclusion kan ikke skee uden i følgende Form.

4. Provisoren foredrager Rectoren ved sit Academie de Grunde, som forekomme ham at tilraade Exclusionen, og kan, inden han gaaer videre, afsondre den Eleve, som han besværer sig over.

5. Rectoren lader de angivne Kiendsgierningers Rigtighed undersøge af en Inspector eller Embedsmand ved Academiet, som, efter at have afhørt den, mod hvilken Klagen er indkommen, ligesom ogsaa alle dem, der have Kundskab om

Kiendsgjærningerne, derover forfatter en Act, hvor til Proviforen kan føie fine Bemærkninger.

6. Acten meddeles af Rectoren det academiske Raad, som giver fin Betænkning over den foreslagne Exclusion.

7. Af Rectoren indsendes Actstykkerne til Universitetets Stormester, hvilken meddeeler Universitetets conseilet samme.

8. Naar den Section af Universitetsconseilet, hvilken Bestyrelse af Skolernes Politiebæsen paa ligger, i den Rapport, som den efter Acternes Undersøgelse har at affatte, er af den Formening, at Eleven bør excluderes, affiges denne Exclusionsdom af Stormesteren.

9. Stormesteren tilfjeller Ministeren for det Indre de Elevens Exclusion vedkommende Actstykker tilligemed Universitetsconseilets Rapport; og dersom Ministeren ikke inden en Maanedes Forløb bekendtgjør, at Keiseren ikke bifalder Exclusionen, er denne endeligen afgjort.

§. III.

Om Regierings-Elevernes Exclusion
formedelt smitsom, ulægelig Sygdom.

10. I Tilfælde af smitsom ulægelig Sygdom undersøges Eleven af Overlægerne ved Lyceet. Dieses Rapport sendes til Rectoren, som foranstal-

ter en Contra: Undersøgelse af en Doctor i Medicinen og en Doctor i Chirurgien, som han selv udnævner; Eleven sendes da til sine Forældre efter Stormesterens Decision, paa Universitetsconsejlets indhentedede Betænkning.

Proviforen kan provisorisk, og indtil Decision er afgivet, affondre Eleven eller sætte ham ud i Byen.

§. IV.

Om Elevernes Exclusion i Mangel af Betaling af det Halve eller Fjerdedeelen af deres Pension.

11. I Tilfælde af, at Pensionen for en Eleve, som ikke nyder fuldt Stipendium a), ikke betales af Forældrene, efter den af dem til at betale udstædte Forskrivning, har Proviforen at tage alle passende Forholdsregler, endog at søge Bedkommende ved Lov og Ret, for at tilveiebringe Betalingen. Ifølge heraf har han at henvende sig til den keiserlige Procureur, som gratis skal føre Sagen for Kammerretten ligesom Kronens Eger.

12. Efter et Aars Henstand skal han derom gjøre Indberetning derom til Rectoren, som derfor aflægger Stormesteren Regnskab.

13. Eleven sendes tilbage til sin Familie, mod hvilken Proviforen desuden har sin Ret forbeholdt.

a) Jvnfr. disse Annal. 1808 2 B. S. 154.

den i Henseende til den forfaldne Kvartalsbetaling.

34. Dersom Stormesteren anseer det passende, kan han til Os indstille, at Eleven maa optages i en Kunst- eller Haandværksskole.

§. V.

Almindelige Bestemmelser.

15. Børn af Personer, der ere ansatte i Statens Tjeneste; som have erholdt fulde Stipendiaportioner, og hvis Forældre ere erkjendte uformuende til at betale den Deel af Contingentet, som det paaligger dem at udrede, kan det tillades, med Pensionnairene og Ikke-Pensionnærerne (les externes, som blot tage Deel i Underviisningen) at concurrere til Communalstipendierne.

16. Hvert Aar skal gøres Os Beretning om de Exclusioner, som Universitetets Stormester har seet sig nødsaget til at beslutte.

17. Vor Stordommer, Justitsministeren og Vor Minister for det Indre paaligger det, at see nærværende Decret sat i Udværelse.

Undertegnet Napoleon.

Efter Keiserens Befaling

Minister-Statssecretair, undertegnet

H. B. Maret.

(Af Moniteuren Jul. 1809. No. 207.)

b. Keiserligt Decret angaaende Costume for Titulærerne og Embedsmændene ved det keiserlige Universitet; dat. fra Hovedkvarteret i Schönbrunn d. 31 Jul. 1809.

Napoleon de Franskes Keiser: c. c. have forordnet og forordne som følger:

Art. 1. Det keiserlige Universitets Medlemmer skulle i Udvølsen af deres Functioner og ved offentlige Ceremonier bære følgende Costume:

Stormesteren.

2. En violet Silkefappe (simarre), lignende Bælt med Guldqvaster, Kjole af samme Slags med Hermelins Kantning, en Hermelinskaabe (épitoge), Kniplingskrave, violet Hat (toque) broderet med en dobbelt Guldkant.

I Henseende til Udførelsen af den 33 Art. i Decretet af 17 Marts 1808, der bestemmer som Prydelse tvende broderede Palmer paa Brystet a), skal man, hvad Stormesteren angaaer, rette sig efter Modellen No. 1, Broderie i Guld.

Kantsleren, Skatmesteren.

3. Samme Costume, uden Kaabe, violet Skuldermærke (chausse) med sexten Centimetrer Hermelin,

a) See disse Annal. 1808 i B. G. 141.

Universitets og Skole-Annaler. 1809. 2 B. S

Hatten galloneret med dobbelt Guldfant, Palmerne i Guld, samme Model som i 2den Art.

De titulære Raader og Generalsecretæren.

4. Samme Costume, men med sort Kjole; Palmerne som i 2den Art.

De ordinære Raader og Generalinspektøren.

5. Samme Costume, sort Kappe og Kjole uden Hermelin, violet Bælte med Sølvqvaster, violet Skuldermærke, besat med tolv Centimetrer Hermelin, sort Hat med tvende Sølgaloner, Sølvpalmer efter Modellen No. 1.

Rectorerne og Inspektorerne ved Akademierne.

6. Samme Costume, Silkeqvaster i Bæltet, violet Skuldermærke med otte Centimetrer Hermelin, en enkelt Galon paa Hatten, Krave af Battist, Sølvpalmen efter Modellen No. 3.

Decanerne og Professorerne ved Faculteterne.

7. Decanerne og Professorerne ved Faculteterne skulle bære følgende Costume:

Det juridiske og medicinske Facultet det Costume, som for dem allerede er reglementeret.

Det theologiske, Litteraturen og Kunsternes Facultet samme Costume og i samme Form, som de tvende andre Faculteter, undtagen at den sorte Farve bliver egen for det theologiske Facultet, Amarantfarven for Litteraturens Facultet, og Orange for Kunsternes Facultet. Solopalmer efter Modellen No. 4; Skuldermærke af ethvert Facultets Farve, besat med Hermelin efter Art. 6.

Medlemmerne af Universitetet og Embedsmændene ved Academiene.

8. Embedsmændene ved Academiene og Universitetets simple Medlemmer skulle bære sort Kjole og Hat, Krave af Battist, Skuldermærke med en smal Hermeliens Kant for Embedsmændene ved Academiene; uden denne for Universitetets Medlemmer; Palmer af blaa og hvid Silke efter Modellen No. 2 for de første, og efter Modellen No. 4 for de sidste.

Meddellerne ved Universitetet og Academiene.

9. Sort Kjole, Skuldermærke af samme Farve, violet Kant paa Kjole og Hat for Universitetet.

CEPTERBÆREREN (Masliet en argent).

Paa Brystet en Medaille med det Vaaben, som bliver reguleret for Universitetet, med en betegnende Omskrift (Legende).

Et keiserligt Decret, dateret Ebersdorf den 4 Jun. 1809, indeholder adskillige nærmere Bestemmelser angaaende Retsfaculteterne og de medicinske Faculteters Organisation, meest med Hensyn til det Deconomiske. Ved samme Decret befales, at Universiteterne i Turin og Genua skulle udgiøre hver et af de Academier, af hvilke det keiserlige Universitet sammensættes, og at ved begge skal oprettes et theologisk Facultet. End videre indeholder det Forskrifter om Lyceernes og Collegiernes Administrationsbureauer &c. Decretet selv findes i Moniteuren No. 197. 1809.

I et nyt tilkøbt Locale, der tilhørte et foruds College i Faubourg St. Jacques, bliver etableret et meget vigtigt Opdragelsesinstitut, under Navn af Ecole normale desinée à former des Professeurs. 300 unge Mennesker blive der fra deres 18de Aar af dannede til tilkommende Lærere, og gives den fornødne Underviisning i den vanskelige Kunst at meddele Andre sine Kundskaber. Dette Institut skal forbindes med Universitetet; de unge Mennesker holdes ganske frit, og da de ere fritagne for Conscriptionen, vil det ei mangle paa Subjecter. Det er en Planteskole for Lærere for

det hele Rige. Vist nok kan man ikke tænke sig nogen for Statsopdragelsen vigtigere Indretning.

(Af Jen. Allg. Lit. Zeit. Septbr. 1809 No. 59.)

Den 15 August bleve de aarlige Præmier udbæelte i de fire Lyceer. Høitideligheden foregik i Institutets store Forsamlingsaal under Præsidium af Universitetets Stormester. Festligheden bivaanedes af Institutets Medlemmer, flere Medlemmer af de fornemste Statscorps, Generalinspectorerne, Titulærraaderne, Skatmesteren og Cantøleren ved Universitetet, ligesom ogsaa endeel af de 5 Faculteters Professorer, Provisorerne og andre Lyceernes Medlemmer. Universitetets Embedsmænd og Titulærer viste sig i deres nye Costume. Om Aftenen gav Stormesteren et stort Gjæstebud, hvortil ogsaa de af Eleverne, som den første Priis var tilkjendt, vare indbudne.

(Af Jen. Allg. Lit. Zeit. Septbr. 1809 No. 61.)

2. Østerrigste Monarchie.

Den Deel af Schematismus Regni Hungariæ for 1809, som angaaer de literære Anstalter, indeholder en Fortegnelse over det hele Personale af Skoledirectorer, Professorer og Skolelærere i det

catholiske Ungarn. Derimod ere ikke de protestantiske Skoler med deres Professorer, Lærere og Skoleinspectorer deri angivne. Var dette Tilfældet, saa vilde denne Schematismus indeholde en fuldstændig literær Statistik af Ungarn, især naar Antallet af de Studerende ogsaa var tilføiet. Ungarns catholiske Skoleforsatning er nu, ifølge denne literære Schematismus, følgende: Den kongelige Studiecommission er underordnet det ungarske Statholderstabsraad, og har en Præsident, en Vicepræsident, Assessorer og Actuarier. Det kongelige ungarske Universitet i Pesth har en Rector Magnificus, fire Faculteter med Decaner og Seniorer, en Universitetspræst, ordentlige Professorer, Adjuncter og Assistenten, en Actuar, en Cancellist, et Universitetsbibliothek, et Naturaliecabinet og en botanisk Have i Pesth, et Observatorium og et Bogtrykkerie i Ofen. Det øvrige catholiske Skolevæsen er fordeelt imellem fem literære Districter (det Kaschauiske, Raabske, Presburgske, Grosswardeinske og Ugramske), hvoraf ethvert har sin kongelige Skoledirector og et Academie med et juridisk og philosophisk Facultet. Over den academiske Ungdoms udbortes Disciplin paager en Prodirector, og over den religiøse Disciplin en Exhortator. Under de fem literære Districter høre, foruden de Kongelige Akademier i Kaschau, Raab, Presburg, Grosswardein

og Agram, endnu: det erkebiskoppelige Lyceum i Erlau, som ganske har en academisk Indretning, 8 Archigymnasier, Gymnasierne, Grammatikalskolerne, Vernacular- eller Nationalskolerne. I det Kaschau'ske District befinde sig: det erkebiskoppelige Lyceum i Erlau, Archigymnasiet i Kaschau, 11 Gymnasier og 24 Vernacularskoler. I det Raab'ske District 2 Archigymnasier, 13 Gymnasier, 18 Vernacularskoler. Det Grosswardeinske District har 2 Archigymnasier, 6 Gymnasier, 9 Vernacularskoler. Det Presburg'ske District 2 Archigymnasier, 17 Gymnasier, 32 Nationalskoler. Under det Agram'ske District ligge: Archigymnasiet i Agram, 4 Gymnasier, 11 Nationalskoler. Desuden anfører denne literære Titularkalender endnu: 3 kongelige adelige Convicter (disse ere i Kaschau, Grosswardein og Agram), som alle staae under geistligt Overopsyn; og det kongelige Døvsommeinstitut i Baizen. Det hele Antal af catholske Gymnasier og Grammatikalskoler beløber sig til 60.

Blandt de Besværinger, som de Ungarske Stænder paa Rigsdagen til Ofen i April 1807 forelagde Hoffet, var ogsaa denne, at, forinden Stænderne havde taget den literariske Deputations (1792) Bærf angaaende Nationalopdragelsen un-

der Overveielse, var allerede den " til sit Djemeed
ikke svarende" Nova Ratio Educationis udfom-
men. a)

(Efter det Udtog af Diarium Comitiorum Regni Hun-
gariæ, som læses i Hall. Allg. Lit. Zeit. 1809 No.
283 f.)

Formedest Papiirpengenes stedse forringede
Værd ere de Lærdes, i Østerrig allerede længe u-
blide, Naar, b) paa den sidste Tid bleve tungere end
nogensinde. Overhovedet ere alle de særdeles me-
get at beklage, som staae paa faste Gager, altsaa
adskillige af de første og agtværdigste Classer i Sta-
ten. Hvo som har Levnetsmidler eller andre Gien-
stande at sælge, retter sine Priser efter Bancosede-
lernes Tilstand. Efter samme Maalestof calculerer
ogsaa Haandværksmanden sit Arbeide.

(Af Allg. Lit. Zeit. 1809 No. 351.)

3. Preussen.

Berlin.

Af tilstrækkelige Grunde er Oprettelsen af
et Universitet i denne Residents med Rettighed til

a) Nemlig i Aaret 1806; S. disse Annal. 1809 1 B. S.
118 ff.

b) Jvf. disse Ann. 1809 1 B. S. 127 f.

at uddele academiske Værdigheder ved en Kongelig Kabinetsordre bekendtgjort de tvende Videnskabs og Kunsters Akademier, hvilke, ligesom samtlige herværende videnskabelige Instituter og Samlinger, skulle med hiin højere Læreanstalt forbindes til et organisk Heelt under umiddelbar Bestyrelse af Sectionen for den offentlige Undervisning.

(Allg. Hall. Lit. Zeit. Octbr 1809. No. 295.)

Spørgsmaalet om det Tienlige eller Utienlige af et Universitets Oprettelse i Berlin (efter at det i Halle var kommet under et andet Scepter) har givet Anledning til adskillige Smaa skrifter. Blandt disse er ogsaa et af Friherre v. Eggers, Overprocureur i Hertugdømmet Schlesvig (Schlesv. 1809 30 S. 8) under Titel: *Keine Universität in Berlin*, og i Form af et Brev til Geheime-Obertribunalraad Klein.

Forfatterens Grunde, hvorfor han anseer et Universitets Oprettelse i Berlin for uhensigtsmæssig, gaae især ud paa Følgende:

I hvorvel han ikke misgiender de Fordeele, som et Universitet kan drage af en stor Stad og især en Residens med Hensyn til Oplysning, Smag, Omgang, Tone o. s. v., er dog Residensens Luft saare utienlig for Studeringernes Aand. Denne Aand fordrer frem for alt Overbevisning om sine An-

frængelfers høie Værd. En høi Idee om sit Kald er lige opmuntrende for Lærerne og de Studerende. I en Residents falde disse Opmuntringer for en stor Deel bort. Professorene hører ei til de første Cirkler; hvad han mangler i udbortes Anseelse, formindsker de academiske Borgers Tillid og Mening om hans Værd. Studenten selv æres her ikke som Videnskabsdyrker. Flid, Fremskridt og Talent vil her ei blive det, som bestemmer den udmærkende Forskjæl, men Familie, Rigdom o. s. v.

Fremdeles udfordre de academiske Studeringer en vis Rolighed og Eensformighed. Kan man vente af Pluraliteten af de Studerende, at de skulde kunne modstaae de mangfoldige Anledninger til Udspredelse, som en Hovedstad giver? bleve her i den Alder endog fortrinligere Hoveder ikke let henrevne af Fristelser og Forsørelser, som de i en modnere Alder vilde have modstaaet? Mogle Aar, indviede til Videnskaberne paa et roligere Sted, vilde have vænnet dem til regelmæssig Arbeidsomhed, hvilken nu bliver dem dobbelt besværlig, hvis det endog lykkes dem at rive sig løs fra Lediggangens Baand og Udspredelesernes Tummel.

Selv for Professorene er Hovedstaden i denne Henseende intet lykkeligt Opholdssted. Ogsaa de ere ei altid ophoiede over Udspredeleser.

nes Tillokkelser. Uformærkt inddrages de i Elskaberne's Tidsfordriv. Ofte bruges de i Forretninger, som ei vedkomme deres Lærer-Embede.

I Hovedstaden er det altid forholdsmaassigt dyrere at leve. Især er denne Betragtning vigtig i Henseende til Professorerne. En akademisk Lærers Gavnlighed paa sin Post er uforeenbar med Næringsforger. Et hensigtsmaassigt Lærerforedrag udfordrer en stadig Aandsmunterhed, hvilken den umuligen kan vedligeholde, der er befymret for sit Udkomme. Den akademiske Lærer maa ogsaa leve med en vis Bequemmelighed; at han er vel hjemme hører til hans Stillings Fornødenheder. Hans Studier fordre mange Udgifter. Det er et slet Tegn, naar han skal nødes til ængstelig at beregne hver Skilling, han skal udgive til en Bogs Anskaffelse, til Postpenge o. s. v. Endeligen kan man af Professoren alene vente den Selvfor nægtelse, ei at tilegne sig Hovedstadens Luxus? og sæt, at han kunde det, at Kone og Døttre tillode det, var det hensigtsmaassigt for hans Stand at affondre sig og ganske at udelukke sig selv fra det, som andre i lignende Stilling gjøre? Vil han nu nogenlunde leve paa samme Fod som andre, hvad blive da Følgerne? Den taaleligste er uden tvivl endnu den, at han for at kunne leve driver anden Næringsvei; men da er han og mere eller mindre tabt for Universitetet, maaskee

for Videnskaberne tillige; muligt, at han ogsaa snart bukker under for en overdreven Anstrængelse.

„Nu Sædeme!“ Jeg hører ikke, siger Gorf. til de overdrevne Sædeligheds Prædikanter, men jeg har oplevet saa mange Exempler paa, hvorledes de fortræffeligste og meest haabefulde Anlæg forstyrredes under Hovedstadens Gorførelser; jeg har i en Embedstid af henved en heel Menneskealder seet alt for mange forfærdelige Følger for Staten af tidlig Svækkelse og Landsfløvhed i de høieste saavel som i de nederste Pladser”.

Endeligen finder Gorf. det overhovedet ufor-
nødent at oprette et Universitet i Berlin, efter-
som det Preussiske Monarkie allerede har tvende,
nemlig i Königsberg og Frankfurt an der Oder.
Der bør i et Land ei være alt for mange Unio-
versiteter.

Frankfurt an der Oder.

Det herværende Universitet er af Kongen for-
skret om dets Vedligeholdelse og en anseelig Forsø-
gelse af dets Fonds.

(Af. Alg. Hall. Lit. Zeit. Oct. 1809. No. 295.)

4. Bayern.

München.

Den 2 Sept. skete den offentlige Priisuddeeling ved den høværende Studieanstalt, som efter den nye Studieplan er afdeelt i et Lyceum, Gymnasium, Progymnasium og en Primærskole. Hr. Stats- og Conferentsminister Friherre von Montgelas bærede Ungdomsfesten med sin Nærværelse; han blev ved Indgangen modtagen af Geheimeraad von Zentner, som Chef for Studiefektionen, i Spidsen af Over skoleraaderne og Lærerne. Anstaltens Director Hr. R. Weiller forelæste en Aarsberetning, i hvilken han nede et Tilbageblik paa den Skæbne, som Studievæsenet har undergaaet i det sidste Decennium; og ved isærdeleshed at opholde sig ved den nye Skolereform, udførligen fortalte, hvad der i det sidstforløbne Skoleaar var præsteret efter den nye Plan, som igjen fornemmeligen hæver Sprogstudiet. Til de literære Dveller kom i de sidste Maaneder ogsaa militære, og 177 Subjecter bleve af Underofficerer øvede i de første militære Bevægelser. Med Bitterhed dablede Weiller mange Forældres Ligegyldighed for deres Børns Opførsel, og beklagede Adskillelsen mellem Skolen og Publicum, som ved de nye Reformer igjen var bleven større. Af 550 Disciple, som i dette Aar havde nydt Underviis-

ning i Anstalten, vare 194 af borgerlige Forældre, 39 af Bondestanden, og 333 af de øvrige Stænder, hvoriblandt kun 70 Adelige. Af de Studerende af Bondestanden hørte de fleste (19) til den høieste Klasse i Lyceet: i Overprimærklassen var for nærværende Tid slet ingen Bondesøn, og i Underklassen kun een eneste. Der møder os kun endnu det Spørgsmaal, bemærkede Taleren, om det nuværende Extrem, hvorved det forrige af den saa kaldte hyppige Studeren af Subjeeter i hiin Folkeklasse er blevet fortrængt, i det Hele vil have meere velgiørende Følger. Sandelig! Den endnu aldrig nogensinde udeblevne Kraftløshed hos de høiere Stænder synes at vorde aldeles uheldbredelig uden nogen Tilvæxt af de lavere. Dette intet mindre end usandsynlige Onde turde komme saa meget tidligere og eftertryffelligere, da der selv af de øvrige Stænder, i Sammenligning med forrige Tider, studere ulige flere Formuende end Fattige; dette Aar var der næsten tre Gange saa mange af de første som af de sidste. Af de 73, som udtraadte, valgte den Gang flere end ellers den militære Løbebane. Lyceisterne oplæstes ved Navn i den Orden, som efter deres Fremgang var anvist dem; af Gymnasisterne beholdt de 3 første i Overklassen Sølvmedailler med Kongens Billede, de øvrige Bøger og Diplomer. De ved Siden af Virgil, Tacitus,

Nepos uddeelte tydske Klassikere vidnede bedre end noget andet om Anden i Læreanstalten; ligesom ogsaa den Omstændighed, at af de 110 Priser kun 20 bleve uddeelte til Adelige, som dog have Midler af alle Slags i deres Magt, endnu tilkjendegav noget mere end blot Uddeelerens Upartiskhed, maaskee ogsaa tiener til at oplyse, hvorfor et saa forholds-mæssigt ringe Antal af Adelige besøge de offentlige Skoler. Paa-faldende, skjøndt ikke uforklarligt, fandt mangen bakker Bayrer det, at Videnskabernes Academiets Medlemmer undlod, ved deres Nærværelse ved denne offentlige Udmærkelse af Ungdommens Fortjenester at yttre hiin patriotiske Interesse for Folke-dannelse og Underviisning, hvilken man skulde tiltroe dem som Medlemmer af den høieste Dannelse-sanstalt i Fædrelandet, og hvilken det franske Nationalinstitut endnu lægger for Dagen ved enhver Leilighed, og endog for kort Tid siden har lagt for Dagen ved den d. 15 Aug. foretagne Præmieuddeeling til Disciplene i de 4 Lyceer i Paris. Maatte kun ikke ogsaa her, som hos saa mangen Egoist, Verdensborgeraanden, den anpriiste frie og reenvidskabelige Virksomhed, som ej staaer i Tieneste, alene blive et Paaskud og en Skingrund til en lad Forsømmelse af særdeles Pligter.

(Af Allg. Zeit. Sept. 1809 No. 252)

Under 18 September er udstædt en Opfordring til theologiske Candidater at søge om de ledige Præstefalder i det Borsbergiske. (Man seer heraf, at der maa være Mangel paa Concurrenter).
(Af Allg. Zeit. 1809 No. 267)

Det Kgl. bayerske Regjeringsblad af 11 October indeholder "Instructionen for de Candidaters Prøvelse, som anmelde sig til Lærere Embeder ved Studieskolerne eller Studieinstitutterne." De Hovedgrundsætninger, som derved ere fastsatte, lyde saaledes: "Da alene Lærde skulle have Plads som Lærere i de Anstalter, der ere bestemte for den videnskabelige Dannelse, men det hører til Grundbetingelsen for Lærdom, tilgavns at kunne fatte Videnskabernes Sammenhæng og det endog af Kilderne, saa bliver med Rette af en Candidat til et Lærer-Embede ved en saadan Anstalt giort Fordring paa Kundskab i de gamle Sprog som første Betingelse, og just derfor Philologien ophæiet til den første Gjenstand for den Prøve, som enhver Candidat maa underkaste sig, naar han vil haabe, at ham skal tilstædes Udgang til Prøvens øvrige Gjenstande. Men da ogsaa paa den anden Side Philologen ikke skal være en blot Grammatiker, men det tillige maa fordres af ham, at han er bevandret i alle

de til Omfanget af den humanistisk-videnskabelige Dannelse henhørende Kundskaber, saa kan ogsaa den Candidat, der tilbyder sig som Lærer i Philologie, ikke fritages for Prøve i Philosophiens, Historiens og Archæologiens, den tydske classiske Litteratur, Mathematikens og Naturvidenskabernes Gjenstande." Denne Encylus af Kundskaber fordres derfor uden Undtagelse af Alle, som ville erkiendes for duelige til at optages blandt Lærerembedscandidaterne for en Studieskole eller et Studieinstitut. Paa hvilke af de betegnede Prøvelsesgjenstande Hovedvægten skal lægges hos en Professor for et Realinstitut, paa hvilken derimod hos en Professor for et Gynnasialinstitut a), forstaaer sig af sig selv ved at se hen til den for ethvert af begge Hovedlæreanstalter i det almindelige Normativ angivne ejendommelige Bestemmelse.

(Af Aug. Zeit. Oct. 1809. No. 288.)

5. Westphalen.

Göttingen.

Strax efter at Statsraad Leist havde tiltraadt sin Plads som Curator for de offentlige Lærean-

a) See disse Annal. 1809 1 B. S. 140 ff.

Univ.- og Skole-Annaler 1809. 2 B.

stalter i Kongeriget Westphalen, udgik et Decret til Universitetet i Göttingen, at for Fremtiden alle Prolusioner, som Professoren i Retten har skrevet ved Prorectoratskiste, og Prosmierne til Lectionscatalogerne skulde være underkastede en streng Censur deels i Kassel deels i Göttingen. Da den 80 aarige Veteran Heyne derimod gjorde den Forestilling, at han i en Tid af 46 Aar havde skrevet dem uden al Censur, blev han ganske fristagen for denne Umage, og Mitscherlich paa-
lagt at affatte samme. Et andet Decret forbød samtlige Professore, for Fremtiden at betiene sig af nogen anden Titel, end den, deres Læreplads selv gav dem a), og tilkiendegav sin Forundring over, at de ikke allerede frivillig havde frasagt sig samme. Ubehagelige Stridigheder imellem Gensdarmet og de Studerende, hvorved en Studerende fra Schweiz kom haardt i Knibe, foranledigede store Bevægelser, Deputationer til Kassel og Relegationer. Efter offentlige Blade have Professorene Hugo (nu Prorector), Planck og Eichhorn for en Tid ganske ophørt med deres Forelæsninger. Den 9de Septbr. døde den ærværdige Veteran og Professor i Politiken, Schlözer, i sit 75 Aar, som lagde sin lige indtil sin høie Alder fortsatte Virksomhed for Dagen, om ikke ved Forelæsninger,

a) Jvf. disse Ann. 1809 2 B. S. 141.

faa dog ved grundige Anmeldelser af russiske Værker i de gøttingiske Anmeldelser, denne det literære Gøttingens Ziir. Man citerer den Spædom af ham: han var fød med Georgia Augusta — det var stiftet i hans Fødselsaar 1735 — og vilde døe med det.

(Af Allg. Zeit. Oct. 1809 No. 284)

6. Storhertugdømmet Würzburg.

Nyligen er ved en Cabinetsbefaling 10 Professorer blevene dispenserede fra alle Forelæsninger og Functioner ved Universitetet her, dog med Behold af deres Titel, Rang og fulde Gage. Man forsikrer, at dette er skeet efter en meget trængende Forestilling, hvormed den pavelige Generalvicarius, en Hr. von Staufenberg, i Forening med Biskopvicarius en Hr. Dr. Zirkel, o. s. v. gien- tagne Gange har bestormet den religiøse Storhertug, som om den catholske Religion stod i Fare, ja endog truedes med øiensynlig Undergang ved disse Mænds Lærdomme og Foredrag, hvoriblandt Hr. Prof. Fischer er den eeneste Protestant!! Man vil paa samme Tid vide, at de tvende fornævnte høie Gejstlige, i Forening med en vis Regens Löwenheimer, ere Stiftere af og Forstandere for et herværende hemmeligt jesuitisk Pro-

paganda-Selskab, som staaer i Forbindelse med lignende Selskaber i Bayern o. s. v. og skal have faaet sine Ordres fra Wien og Rom.

(Af allg. Hall. Lit. Zeit. Octbr. 1809. No. 277.)

Ved et allerhøieste til det Storhertugelige Studtecuratel under 7 Sept. udgangen Rescript ere følgende Bestemmelser fastsatte for Universitetet. Samtlige Professorer forsamle sig kun eengang om Aaret, undtagen naar Curatellet finder det nødvendigt at tilføje en overordentlig Forsamling. Prorector vælges aarligen af Professorerne. Attributionernes Forstandere ere umiddelbar og ene og alene Curatelet underordnede og staae samme til Ansvar. Samtlige 4 Professorer i Theologien ere satte paa Pension med Bedbehold af deres fulde Gage. I det theologiske Facultets Rettigheder indtræder det biskoppelige Seminarium, hvis Decanus er den forrige Forstander, Hr. Dr. Lavenheim. Professor i Kirkeretten, Hr. Gregel, er ligesledes sat paa Pension. Af det philosophiske Facultet ere fem satte paa Pension. De fra Gymnasiet til det philologiske Studium overgangne Studenter ere høre vel til Academikernes Klasse, men staae endnu under Disciplinen. Ordinarii ved hvert Facultet ere deelte i tre Klasser, hvoraf den første lønnes med 1200, den anden med 1000 og

den tredie med 800 fl. De overordentlige Professore-
forers Salar er ikke bestemt.

Universitetskirken, som hidtil er brugt til Depot for Bøger, skal saasnart muligt ryddeliggjøres og igien sættes istand til Brug for Akademikerne og Gymnasiasterne offentlige Gudstieneste. Denne Gudstieneste skulle de geistlige Professorer stif-
tes til at holde. Af de verdslige Professorer forventer man, at de bivaane samme paa Søn- og Helligdagene. — Med det theologiske Facultet er ogsaa Lærestolen i Kirkeretten foreenet. Det theologiske Facultet er afhængig af Vicariatet. Det creerer Doctores Theologiæ & S. S. Canonum. Det juridiske Facultet kan ikke udnævne nogen Candidat til Doctor utriusque juris, naar han ikke af det theologiske Facultet er prøvet med Hensyn til Kirkeretten. Samtlige geistlige Professorer skulle, saasnart den hertil fornødne Indretning er reffet, tage Kost og Bopæl i Seminariet mod et forholdsmæssigt Afdrag i deres Gage. — Samtlige Professorer er det paalagt at holde Forelæsninger kun i det til deres Nominalprofessur hørende Fag.

(Af allg. Hall. Lit. Zeit. Octer. 1809 No. 296.)

7. Rusland.

Sct. Petersborg.

Det keiserlige Gymnasium i Sct. Petersborg begyndte for faa Aar siden, og er egentligen en udvidet Fortsættelse af det Keiserlige Videnskaber's Academies Gymnasium. Dette Gymnasium skal berede de Studerende for et Universitet her i Hovedstaden, som endnu ei er blevet oprettet, og imidlertid fuldendes Studierne paa den Maade her, at Unglingene fra Gymnasiet kunne indtræde lige i Statens Tjeneste. Det staaer under Opsyn af Curatoren over det Sct. Petersborgske Universitets-Raad, Hs. Excel. Geheimeraad, Senator og Præsident i Videnskaberne's Academie m. m. Hr. von Novosilzow.

Et smukt og stort Huus paa Gaden: Store Metshamkaje indbefatter ikke blot selve Gymnasiet men ogsaa tvende forberedende Skoler, saa at man her modtager og underviser Børn og Unglinge fra 6 og 7 Aar til 20 Aar og derover. Den nederste Skole har tvende, selve Gymnasiet har fire Klasser, hvoraf den høieste eller fjerde Klasse alligevel endnu ikke har været aabnet, men bliver det i Aar efter Sommerferien's Slutning. Al Undervisning meddeles i det russiske Sprog, og i Gymnasiet selv gives den af 12 Lærere. —

Eleverne i dette Institut bestaaer af Pensionairer, Halpensionairer og Externere, og udgiøre i et sammenlagt Antal omtrent 300 af flere Nationer og Religioner.

I Huset findes tvende Pensioner: den første eller saakaldte adelige, som har 50 Senge, i hvilken for hver Pensionair betales 500 Rubler aarligen, og Eleverne have alting frit, undtagen Klæder, som de bære efter eget Lykke; den anden eller saakaldte Kronens, som har 110 a 120 Senge, og hvor 50 Elever bestandig underholdes af Videnskabernes Academie, de øvrige af Keiseren, andre publice Fonds og ogsaa af Private, imod 300 Rubler aarligen. Her faae de tillige Klæder og bære Gymnasiets Uniform, blaa Kiøle med rød Krave og røde Opflag. (Lærerne og Gymnasiets øvrige Betiente bære denne Uniform, som i alle Deele ligner Videnskabernes Academies, broderet med Guld, efter enhvers særskilte Rang.)

I disse Pensioner holdes Eleverne under den strængeste Opsigt, og større Orden og Reenlighed, endog Elegants i visse Deele, er sikkert umulig. Til denne Hvide kunne de blot drives i et Land, som anvender saa uhyre Summer paa Almeenunderviisningen. Det Heele styres af en Director, som tillige er Director for Institutet for Blinde og Døvstumme her i Staden og for de publice Skoler og private Pensioner i det St. Petersborgske Gouver-

nement: Statsraad og Ridder af Sct. Vladimir-Ordenen, Baron von Dolst. Overopfigten i Gymnasiet er anbetroet til en Inspecteur; Collegie-Raad og Ridder af samme Orden, von Engelbach. Desuden ere der 3 Gouvernører for hver Pension.

(Af en Privatbrevelse Jun. 1809.)

g. Sverrig.

Lund.

Den 12 Decbr. høitideligholdtes ved Universitetet her Carl 13 Thronbestigelse ved en Tale af Prof. Norberg. Det i denne Anledning af Prof. N. H. Sjöborg udstædte latinske Program udtrykker de blandede Følelser, med hvilke Förf. betragter den skete Omvæltning, sammes Årsager og umiddelbare Følger. Overbeviisningen om det Gavnlige i disse er hos Förf. forenet med taknemmelig Erindring af de Velgjerninger, Universitetet og han selv skyldte den forrige Konge. Blandt Revolutionens ønskelige Følger anføres ogsaa: "quod pace cum Danis parta commercium habere cum Musis Hauniensibus licet."

9. Nordamerikanske Fristater.

I Massachusetts er (hvis ingen senere Foranstaltning finder Sted) medicinske Candidaters Examination overladt et i Aaret 1784 stiftet medicinsk Selskab. De Artifler i Selskabets af Regieringen authoriserede Constitution, som hære herhid, ere følgende:

”Og siden det er af indlysende Vigtighed, at tilbørlig Forskjel gøres mellem Saadanne, som ere hensigtsmæssigen dannede og have fornøden Duelighed til at opfylde deres Embedspligter, og Saadanne, der paa en uvidende og usel Maade behandle Lægekunsten, hvorved mange brave Folks Helbred og Liv kan komme i Fare og maaskee tabes for Selskabet:

Saa være det forordnet, at bemeldte Societets Præsident og Medlemmer eller andre Embedsmænd og Medlemmer, som af dem ansættes, skal have fuld Magt og Myndighed til at examinere alle Candidater til medicinsk og chirurgisk Praxis, og dersom efter saadan Prøvelse bemeldte Candidater findes dygtige i deres Videnskab og duelige til at practisere den, erholde de Selskabets Approbation ved et under Societetets Segl udfærdiget og af Præsidenten underregnet Testimonium.

Fremdeles være det forordnet, at dersom bemeldte Præsident og den eller de Perso-

soner, som ere valgte og beskikkede til at prøve Candidaterne, nægter at examinere en Candidat, der saadant begiærer, skal enhver saadan Person være skyldig at erlægge en Mulct af eet hundrede Pund, som skal tilfalde bemeldte Candidat til hans eget Brug."

(~~W~~ Medical Papers. Number I, Boston 1790. p. X. XI.)

Fortsettelse af

Regnskabet for det, som er indkommet ved
Salget af Udgiverens Tale om den academiske
Borgerrets Betydning &c.

Indtægt

Fra den samme unævnte Belgierer, som forhen (s. disse Annal. 1809 1 B. S. 3:7) havde skænket 100 Rd., nyt Bidrag af 50 Rd. = Mk. 8 fl.

Ligeledes fra Hr. Amanuelis og

Communitetscasserer Hr. H.

A. Roefod i Odense et nyt

Bidrag af . . . 20 — . — . — .

Endeel Geistlige i Aarhus Stift

ved Hr Biskop og Ridder

Birch : : : : 20 — : — : —

Udføllige i Christiania ved Hr.

Rector Professor Rosted	6	—	1	—	1	—
Hr. Provst Carstensen i Thisted	1	—	2	—	1	—
Tre Subskribenter	1	—	3	—	1	—
Endnu fra Hofboghandler Schu-						
bothe	1	—	2	—	1	—

99 Rd. 1 Mt. & B.

U d g i f t

Postpenge " " " Rd. 1 Mrf. 12 §.

altsaa i alt Indtægt 98 Rd. 5 Sk. 4 f.

Forrige Beholdning (s. dis.

Annal. 1809 2 B. C. 158) 512 Rd. 4 Mf. 6 f.

Totalindtægt 611 Rd. 3 Mk. 10 S.

Angaaende Anvendelsen af dette Beløb paa den Maade, som i disse Annal. 1809 1 B. S. 319 er omtalt, har Udg. nu, da intet mere af Betyd-
denhed kan ventes, nedlagt sit Forslag paa høiere Steder, og vil ufeilbarligen see sig istand til, i næste Hæfte derom at meddeele officiel Efterretning. Imidlertid paaskjønner Udg. med Glæde og Tak-
nemmelighed den Opmærksomhed, hvormed det til-
sigtede Niemeed er blevet bæret og fremmet, og tør haabe med Visshed, at Frugterne deraf ville blive ligesaa gavnlige som varige.

